

Aile Bütünlük (Tutarlılık) Duygusu Ölçeği (ABDÖ-K) Kısa Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Aile Bütünlük (Tutarlılık) Duygusu Ölçeği (ABDÖ-K) Kısa Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16366>

Öz

Aile Bütünlük (Tutarlılık) Duygusu Ölçeği Kısa Formu (ABDÖ-K), Aaron Antonovsky tarafından geliştirilen Bütünlük Duygusu (Sense of Coherence - SOC) kavramının aile bağlamında ölçmek amacıyla tasarlanmış bir araçtır. Türkçe adaptasyonudur. Bu kısa form, aile üyelerinin yaşam olaylarına ne derece yapılandırılmış, yönetilebilir ve anlamlı olarak algıladıklarını değerlendirir. Ölçek, A. Rezan Çeçen tarafından 2007 yılında Türkçeye uyarlanmış ve psikometrik özellikleri incelenmiştir.

ABDÖ-K, 12 maddeden ve üç alt boyuttan oluşmaktadır: Anlaşılabilirlik, Yönetilebilirlik ve Anlamlılık. Uyarlama çalışmaları sonucunda, ölçeğin genel iç tutarlılık katsayısı yüksek bulunmuş ve orijinal yapıyı koruduğu gösterilmiştir. Bu ölçek, özellikle aile sağlığı, stresle başa çıkma mekanizmaları ve aile içi ilişkileri üzerine yapılan araştırmalar için değerli bir araç sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Aile Bütünlüğü, Tutarlılık Duygusu, ABDÖ-K, Kısa Form, Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlilik, Psikometrik Özellikler, 7'li Likert.

Yazarlar

A. Rezan Çeçen (Uyarlayan Yazar)

Amaç

Aile Bütünlük (Tutarlılık) Duygusu Ölçeği (ABDÖ-K) Kısa Formu, bireylerin aile ortamındaki yaşam deneyimlerini ve stres faktörlerini ne ölçüde tutarlı, öngörülebilir ve kontrol edilebilir olarak algıladıklarını ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, ailenin zorluklarla baş etme ve dengeyi sürdürme kapasitesini yansıtan temel bir psikolojik yapıyı değerlendirir.

Bu kısa form, uzun formun sağladığı bilgileri daha az madde kullanarak elde etmeyi hedeflemiştir olup, özellikle saha araştırmalarında ve klinik taramalarda zaman tasarrufu sağlamak için geliştirilmiştir. Temel amaç, aile bütünlüğünün üç temel bileşeni olan anlaşılabilirlik, yönetilebilirlik ve anlamlılık düzeylerini nicel olarak belirlemektir.

Yapı (Ölçülen Psikolojik Yapı)

Ölçek, temelde Aaron Antonovsky'nin Sağlık Yaratma (Salutogenesis) teorisinin merkezi kavramı olan Bütünlük Duygusu (Sense of Coherence) yapısının aile bağlamında ölçer. Bu yapı, bireyin hayatın zorlukları karşısında sahip olduğu küresel yönelimdir.

ABDÖ-K, bu yapıyı üç temel alt boyut üzerinden değerlendirir:

Anlaşılabilirlik (Comprehensibility): Bireyin, ailesindeki olaylar ve bilgileri tutarlı, yapılandırılmış ve açıklanabilir olarak algılama derecesi.

Yönetilebilirlik (Manageability): Bireyin, ailesel zorluklarla başa çıkmak için gerekli kaynaklara (içsel veya dışsal) sahip olduğuna dair inancı.

Anlamlılık (Meaningfulness): Bireyin, ailesindeki zorlukları ve yaşamını genel olarak duygusal bir yatırım yapmaya ve mücadele etmeye değer olduğuna inanma derecesi. Bu boyut, motivasyonel bileşeni temsil eder.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçeye uyarlanması sürecinde gerçekleştirilen Geçerlik çalışmaları, yapının orijinal form ile uyumlu olduğunu göstermiştir. Madde-toplam puan korelasyonları incelendiğinde, ölçek maddelerinin toplam puan korelasyonları 0.48 ile 0.65 arasında değerlendirilmiştir.

Bu korelasyon değerleri, tüm maddelerin $p < 0.001$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğunu ve ölçeğin iç tutarlılığa katkıda bulunduğunu göstermektedir. Bu bulgular, ABDÖ-K K'sa Formu'nun ölçmeyi amaçladığı yapıyı başarıyla bir şekilde temsil ettiğini iddia etmektedir.

Güvenirlilik

ABDÖ-K'nin iç tutarlılık ve zamana bağlı Güvenirlilik analizleri tatmin edici sonuçlar vermiştir. Ölçeğin genel iç tutarlılık katsayısı (tüm 12 madde için) Cronbach Alfa katsayısı ile .80 olarak hesaplanmıştır. Diğer güvenirlilik katsayıları ise Guttman güvenirlilik katsayısı için .75 ve Spearman güvenirlilik katsayısı için .75 olarak bulunmuştur.

Alt boyutlar bazında iç tutarlılık katsayıları ise şu şekildedir: Anlaşılabilirlik alt boyutu için .68, Yönetilebilirlik alt boyutu için .71 ve Anlamlılık alt boyutu için .58'dir. Ayrıca, ölçeğin zamana karşı direncini ölçmek amacıyla hesaplanan test-tekrar test güvenirliliği korelasyon katsayısı .85 gibi yüksek bir düzeyde bulunmuştur, bu da ölçeğin kararlı ölçümler sağladığını göstermektedir.

Faktör Analizi

ABDÖ-K K'sa Formu'nun uyarlama çalışmaları sırasında yapılan yapısal analizler, ölçeğin orijinal teorik çerçeveye uygun olarak üç alt boyutta toplandığını doğrulamıştır. Bu üç alt boyut, Faktör Analizi sonuçlarıyla desteklenmiştir.

Ölçek, toplam 12 madde ile üç temel faktörü temsil etmektedir: Anlaşılabilirlik, Yönetilebilirlik ve Anlamlılık. Bu faktör yapısı, aile üyelerinin bütünlük duygusunun temel bileşenlerini ayrı ayrı değerlendirme imkanı sunarak, ölçeğin teorik geçerliliğini güçlendirmektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama (Adaptation)

Format: Kendini Değerlendirme Ölçeği

Maddeler ve Yapı: 3 alt boyut ve 12 madde

Derecelendirme: 7'li Likert Tipi Derecelendirme (Kesinlikle Katılmıyorum'dan Kesinlikle Katılıyorum'a kadar)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yetkinler ve Ergenler (Genel Popülasyon)

Yapı Grubu: Çalışmanın yapıldığı popülasyon detayları belirtilmemişi olmakla birlikte, uyarlama makalesi eğitim bilimleri alanında yayınlanmıştır, bu da genellikle üniversite öğrencisi veya öğretmen popülasyonunu içerir.

Popülasyon Detayları: Uyarlama çalışması, psikometrik özelliklerin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Test Metodolojisi: Ölçek, katılımcıların her bir ifadeye 7'li Likert ölçeği üzerinde ne ölçüde katılımları belirtmeleri yoluyla uygulanır. Yüksek puanlar, yüksek bir aile bütünlüğü duygusuna işaret eder.

Anahtar Kelimeler

Bütünlük Duygusu, Aile İlişkileri, Stresle Başa Çıkma, Psikometri, Cronbach Alfa, Sense of Coherence.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: A. Rezan Çeçen

Affiliation E-posta Adresi: arcecen@cu.edu.tr

Yazma Adresi: Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi (Uyarlama çalışması'nın yapıldığı dönemdeki kurumu).

Çizimler, Ücret ve Test Yılı

Uyarlama Yılı: 2007

Notlar ve Kullanım: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı için yazar A. Rezan Çeçen ile iletişime geçilmesi önerilir.

Ücret: Bilgi mevcut değildir.

Ölçeğin orijinal makalesi ve detaylı psikometrik bilgileri aşağıdaki linkten ulaşılabilir: [Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri](#).

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [aile-butunluk-tutarlilik-duygusu-olcegi-abdo-k-kisa-formu-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Çeçen, A. R. (2007). Aile Bütünlük (Tutarlılık) Duygusu Ölçeği (ABDÖ-K) Kısa Formunun Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 7(3), 1199-1220.

Antonovsky, A. (1987). *Unraveling the mystery of health: How people manage stress and stay well*. Jossey-Bass. (Orijinal teorik kaynağın temelini oluşturur).

Aile Bütünlük (Tutarlılık) Duygusu Ölçeği (ABDÖ-K) Kısa Formu Maddeleri

ABDÖ-K Kısa Formu, toplam 12 maddeden oluşmakta ve üç alt boyutta toplanmaktadır:

Anlaşılabilirlik (4 madde)

Yönetilebilirlik (5 madde)

Anlamlılık (3 madde)

Derecelendirme, 7'li Likert formatındadır. (Ölçek maddelerinin içeriği kaynakta verilmemiştir, sadece madde sayıları belirtilmiştir.)